

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 24.10.1969, sp. zn. 8 Cz 27/69, ECLI:CZ:NS:1969:8.CZ.27.1969.1

Číslo: 38/1970

Právní věta: Ust. § 107 j) zák. č. 101/1964 Sb. nemůže být chápáno tak, že by snad taxativní výpočet důchodů v něm uvedený byl i závazným pořadím určujícím důchod, jenž má být zvýšen, jestliže je poskytováno několik z uvedených důchodů. V případě souběhu nároků na důchod je nutno vycházet z ust. § 107 a) zák. č. 101/1964 Sb., podle něhož platí pro důchodové zabezpečení účastníků odboje a pozůstalých po nich ustanovení tohoto zákona (v této souvislosti § 56 odst. 2 zák. č. 101/1964 Sb.). Z toho vyplývá, že se při souběhu nároků na důchod zvyšuje ve smyslu § 107 j) zák. č. 101/1964 Sb. ve znění zák. č. 161/1968 Sb. jedině důchod, který nebyl v důsledku souběhu krácen a že k takto zvýšenému důchodu náleží polovina důchodu, který byl již v důsledku souběhu krácen. Smyslu zákona neodpovídá výklad, že je při souběhu nároků na důchod možné zvýšení jen tehdy, když úhrn důchodů stanovený podle § 56 odst. 2 zák. č. 101/1964 Sb. nedosahuje částky 600,- Kčs měsíčně.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 24.10.1969

Spisová značka: 8 Cz 27/69

Číslo rozhodnutí: 38

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Důchod

Předpisy: 101/1964 Sb. § 56

§ 107a

§ 107j

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Navrhovatelka, jež je poživatelkou vdovského důchodu, starobního důchodu a důchodu rodičů v úhrnné částce 604,- Kčs měsíčně, zvýšené zvláštním přídatkem od 1. 1. 1969 na částku 649,- Kčs měsíčně, se domáhala zvýšení důchodu rodičů na částku 600,- Kčs podle ustanovení § 107 j) zák. č. 101/1964 Sb. ve znění zák. č. 161/1968 Sb.

Úřad důchodového zabezpečení v Praze nevyhověl navrhovatelce rozhodnutím ze 6. 1. 1969 s tím, že úhrn jejích důchodů převyšuje částku 600,- Kčs měsíčně. Navrhovatelka poukazovala v opravném prostředku na to, že v ustanovení § 107 j) zák. č. 101/1964 Sb. ve znění zák. č. 161/1968 Sb. je uvedeno celkem pět různých druhů důchodů, takže slovům „tento důchod náleží nejméně ve výši 600,- Kčs měsíčně“ je nutno rozumět při výplatě souhrnu důchodů tak, že musí být na uvedenou částku zvýšen jeden z těchto důchodů, a to ten, který nedosahuje výše 600,- Kčs a o jehož zvýšení

důchodce požádal. Odpůrce navrhoval potvrzení rozhodnutí, neboť podle jeho názoru měl zákon na mysli poskytnout zvýhodněným osobám, které mají nízké důchodové zabezpečení, maximální částku 600,- Kčs měsíčně. Přitom je nerozhodné, zda jde formálně o jeden či více důchodů vyjmenovaných v tomto ustanovení.

Krajský soud v Hradci Králové zrušil usnesením ze 17. 4. 1969 rozhodnutí odpůrce. Vzhledem k nadpisu ustanovení § 107 j) zák. č. 101/1964 ve znění zák. č. 161/1968 Sb. „Výše důchodů rodičů“ a k jeho znění, jmenovitě ke slovům, že „tento důchod náleží nejméně ve výši 600,- Kčs měsíčně“, jakož i vzhledem k předchozímu výpočtu pěti různých důchodů, dospěl krajský soud k závěru, že navrhovatelka má nárok na zvýšení důchodu rodičů. Toliko v případě, že by tento důchod nebyl poskytován a byl poskytován některý jiný důchod uvedený v cit. ustanovení, zvyšoval by se tento jiný důchod.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že byl usnesením krajského soudu porušen zákon a zrušil je.

Z odůvodnění:

Podle § 107 j) zák. č. 101/1964 ve znění zák. č. 161/1968 Sb., poskytuje-li se rodičům účastníka odboje, který v souvislosti s odbojovou činností padl, byl popraven nebo zemřel ve vězení, důchod rodičů, starobní, invalidní, vdovský nebo sociální důchod, náleží tento důchod nejméně ve výši 600,- Kčs měsíčně, jde-li o jednotlivce, či 900,- Kčs měsíčně, jde-li o manželskou dvojici. Z tohoto ustanovení vyplývá jasně, že úmyslem zákonodárce bylo zajistit, aby se výslovně vymezené skupině pozůstalých po účastnících odboje dostalo v porovnání s ostatními poživateli důchodů jmenovaných v tomto ustanovení důchodu v minimální výši 600,- Kčs měsíčně u jednotlivce a 900,- Kčs měsíčně u manželské dvojice. Již z nadpisu ustanovení („Výše důchodů rodičů“, nikoli „Výše důchodů rodičů jako samostatné dávky“) je nutno vyvodit, že toto zákonné ustanovení nemělo na mysli toliko zvýšení důchodu rodičů ve smyslu § 50 zák. č. 164/1946 Sb., nýbrž zvýšení kteréhokoli důchodu uvedeného v tomto ustanovení. Se zřetelem k tomu je mimo veškerou pochybnost, že důchodce, kterému je vyplácen jediný z pěti důchodů v tomto ustanovení vyjmenovaných, má nárok na zvýšení tohoto důchodu na částku 600,- Kčs měsíčně.

Ustanovení § 107 j) zák. č. 101/1964 Sb. ve znění zák. č. 161/1968 Sb. nemůže být chápáno tak, že by snad taxativní výpočet důchodů v něm uvedený byl i závazným pořadím určujícím důchod, jenž má být zvýšen, jestliže je poskytováno několik uvedených důchodů. Poněvadž ani ustanovení § 107 j), ani jiné ustanovení osmé části zák. č. 101/1964 Sb. ve znění zák. č. 161/1968 Sb. (o důchodovém zabezpečení účastníků odboje) neupravuje souběh nároků na důchod, je nutno v případě souběhu nároků na důchod vycházet z ustanovení § 107 a) zák. č. 101/1964 Sb. ve znění zák. č. 161/1968 Sb., podle něhož platí pro důchodové zabezpečení účastníků odboje a pozůstalých po nich ustanovení tohoto zákona, pokud není stanoveno jinak. Platí tu tedy ustanovení § 56 odst. 2 zák. č. 101/1964 Sb. o souběhu nároků na důchod. Podle tohoto ustanovení – jsou-li splněny podmínky pro nárok na důchod starobní nebo invalidní (částečný invalidní) a na důchod vdovský nebo sirotčí anebo na důchod vdovský a sirotčí – náleží důchod vyšší a z ostatních důchodů po jedné polovině. Proto je třeba vycházet pro odpověď na otázku, který z důchodů má být ve smyslu § 107 j) zák. č. 101/1964 Sb. zvýšen, ze zásady stanovené pro souběh nároků na důchod a vzít v úvahu výjimečný charakter zvyšování důchodů účastníků tohoto úzkého okruhu, založené na sociálních hlediscích. Z toho vyplývá, že při souběhu nároků na důchod je možno ve smyslu ustanovení § 107 j) zák. č. 101/1964 Sb. zvýšit jedině důchod, který nebyl v důsledku souběhu krácen, tj. důchod vyšší, a že k takto zvýšenému důchodu náleží polovina důchodu, který byl již krácen, tj. důchodu nižšího. Nelze proto souhlasit s názorem odpůrce, že je zvýšení podle § 107 j) zák. č. 101/1964 Sb. možné při souběhu nároků na důchod jen tehdy, když úhrn důchodů stanovený podle § 56 odst. 2 zák. č. 101/1964 Sb. nedosahuje částky 600,- Kčs měsíčně. Takový výklad by vedl k zákonem nepodloženému odpírání

účasti značně úzce vymezenému okruhu pozůstalých po účastnících odboje na zvýhodnění, které je jim přiznáno s ohledem na těžké oběti, které přinesli společnosti.

Pro samostatnou úpravu důchodu rodičů ve vlastním slova smyslu na částku 600,- Kčs měsíčně, jak vyplývá ze závěrů krajského soudu, nebylo jakéhokoli podkladu, není-li důchodem, který není krácen ve smyslu ustanovení § 56 odst. 2 zák. č. 101/1964 Sb.; to znamená, že u navrhovatelky přichází v úvahu zvýšení tohoto důchodu, který nebyl při stanovení jí vypláceného úhrnu důchodů krácen.

Krajský soud, který se řídil jiným právním názorem, porušil svým rozhodnutím zákon v ustanovení § 107 j) zák. č. 101/1964 Sb. ve znění zák. č. 161/1968 Sb.